

BEYOĞLU SENİN

KATILIMINLA BEYOĞLU

BEYOĞLU'NDA KÜLTÜR-SANATIN
ORTAK ÜRETİM MEKANLARINI
DÜŞÜNMEK
SÖYLEŞİ VE FORUM RAPORU

23 ARALIK 2021

"BEYOĞLU'NDA KÜLTÜR-SANATIN ORTAK ÜRETİM MEKANLARINI DÜŞÜNMEK" KONULU SÖYLEŞİ VE FORUM

GİRİŞ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Şehir Planlama Müdürlüğü tarafından 2020 Eylül ayından itibaren katılımcı bir şekilde yürütülen Beyoğlu ilçesi Strateji Planı çalışmaları ve "Beyoğlu Senin" etkinlikleri kapsamında Beyoğlu'nun temel meselelerini gündeme taşımak ve konunun uzmanlarıyla tartışılmasını sağlamak amacıyla paneller ve söyleşiler düzenlenmektedir.

İstanbul Kent Konseyi işbirliği ile gerçekleştirilen tematik panel ve söyleşilerin dördüncüsü olan "Beyoğlu'nda Kültür-Sanatın Ortak Üretim Mekanlarını Düşünmek" Konulu Söyleşi Ve Forum 23 Aralık Perşembe günü çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca söyleşi ve forum, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Planlama Müdürlüğü'nün YouTube kanalında canlı olarak yayınlanmıştır.

Söyleşi ve forum; öncelikle İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörü Dr. Miray Özkan'ın sürece dair genel başlıkları içeren açılış konuşması ile başlamıştır. Miray Özkan konuşmasında;

Beyoğlu Strateji Planı çalışması, katılımcı araçlar kullanılarak mümkün olduğunca sivil toplumu, yurttaşları ve ilgili kurumları dahil ederek yürütülmektedir. 1 yıldır çeşitli toplantılar yapıldı, sahada katılım masaları kuruldu ve insanların kentsel çevreye ve gündelik hayatlarına ilişkin fikirleri alındı, görüşleri ve sorunları toparlanmaya çalışıldı. İstiklal Caddesi'nde toplantıların yapıldığı ve vatandaşlar ile plan süreçlerinin konuşulduğu bir İletişim Ofisi açıldı. Beyoğlu ilçesi bütününde, altyapıdan kentsel iyileştirmeye, sosyal donatı eksiklerinden sosyal hizmet politikalarına, kültür politikalarından kültürel miras koruma alanına kadar uzanan geniş bir çerçevede hem kentsel yaşama ilişkin hem de gündelik hayata ilişkin tüm konuları içeren, yerel yönetimlerin yol haritasını oluşturacak bir mutabakat metni oluşturmaya çalışılmaktadır. Bu mutabakat metni, plan çalışmalarına ve belediyelerin yapacağı projelere yön verecek bir çalışmadır. Strateji Planı çalışmasının akabinde Beyoğlu'nda kentsel sit alanı bölgesinde koruma amaçlı nazım imar planı revizyonu yapılacaktır. Süreçte, daha geniş bir katılım alanı oluşturmak adına Beyoğlu'nun ana gündemini oluşturduğu düşünülen birbirleriyle ilişkili 6 tane tema belirlendi. Bugün de bu temalardan biri olan yaratıcı Beyoğlu teması üzerinden tartışıyoruz. Yaratıcı Beyoğlu teması ile Beyoğlu'nun kültür-sanat politikalarına; hatırlayan Beyoğlu teması ile kültürel mirası ve toplumsal hafızayı hak temelli biçimde korumaya ve yaşatmaya yönelik yapabileceklere; yaşanabilir Beyoğlu teması ile kentsel çevrenin daha iyi, daha yaşanabilir, daha eşitlikçi bir hizmet sunumuyla yeniden üretilebilirliğine; üreten Beyoğlu teması ile Beyoğlu'ndaki ekonomik üretimin iyileştirilmesine

yönelik konulara; dayanıklı Beyoğlu teması ile iklim krizi, deprem ve sel gibi afetlere karşı nasıl daha dayanıklı bir Beyoğlu oluşturabilir konusuna ve adil Beyoğlu teması ile de tüm sosyal grupların kentsel hizmetlere erişimde ve sosyal politikaların eşitlik ve adaleti sağlayabilecek şekilde geliştirilmesine dair Beyoğlu'nda tartışmalar yürütülmektedir. Bugünkü söyleşi ve forumdan gelecek çıktılar, bu stratejik planın birbiriyle ilişkili olan konularını besleyecek ve strateji oluşturmaya faydalı olacak bir tartışma olacaktır. Şimdiye kadar olan süreçte genelde sorun ve talep tespitine yönelik toplantılar yapıldı ve tartışmaya, geliştirmeye yönelik paneller ile devam edilmektedir. Fakat önümüzdeki süreçte politika üretmeye ve ne tür mekansal düzenlemelere ihtiyacın olduğunu netleştirmeye yönelik bir aşamaya geçilmektedir. Bu söyleşi ve forum da onlardan bir tanesidir.

Açılış konuşmasının ardından İstanbul Planlama Ajansı Vizyon 2050 Ofisi Araştırmacısı Dr. Nazlı Bülay Doğan moderatörlüğünde gerçekleştirilen söyleşi ve forum kapsamında; Beyoğlu'nda yaşayan ve Beyoğlu'nda üretim yapan sanatçılarla birlikte ortak üretim mekanı ihtiyaçları ve bu konuda geliştirilebilecek yerel yönetim politikaları hakkında konuşulmuştur. Söyleşi ve foruma İstos Film ve Yayınevi'nden Anna Maria Aslanoğlu, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nden Doç. Dr. Begüm Özden Fırat, Altyazı Sinema Dergisi'nden Enis Köstepen, Karşı Sanat'tan Dr. Ezgi Bakçay ve Feyyaz Yaman, Türkiye Yayıncılar Birliği'nden Kenan Kocatürk, Omuz Dayanışma ve Oda Projesi'nden Özge Açikkol, oyuncu ve sanatçı Rıza Sönmez, Tiyatro Kooperatifi'nden Yeşim Özsoy, araştırmacı ve sanatçı Zeyno Pekünlü konuşmacı olarak katılmıştır. Söyleşi ve forum sonunda İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Katılım Koordinatörü Miray Özkan tarafından değerlendirme ve kapanış konuşması gerçekleştirilerek söyleşi ve forum sonlandırılmıştır.

SÖYLEŞİ VE FORUM ÇIKTILARI

I. OTURUM

Feyyaz Yaman (Karşı Sanat):

1970'li yıllarda, sanatçı kolektifi olarak Beyoğlu'nda Galata'nın etrafında yer alan Alman Kültür Merkezi'nin karşısındaki mekanımıza bir öğrenci kulübü olarak yerleştik. Kulüp olarak amacımız para kazanmak ve sanat yapabilmektir. O dönemlerde Beyoğlu aksında mekan kullanımı günümüzden farklıydı. Eski adıyla TÜYAP şimdiki kullanımı olarak Tepebaşı Oto Parkı'nın olduğu alanda Beklan Algan'ın ve Can Yücel'in oyunlar koyduğu büyük bir tiyatro mekanı olan Tepebaşı Deneme Sahnesi vardı. Emek Sineması ve onun arkasında cadde boyunca yer alan diğer sinemalar, Alkazar Sineması olmak üzere aslında Beyoğlu birçok sinema vardı. Kamusal alanda sanat ve kültürün toplu katılımlar ile olduğu, sanatçıların da Galata Kulesi ve çevresindeki ve ya Asmalımescit civarındaki metruk binalarda

yüksek tavanlı, geniş ve boş mekanları ucuza buldukları bir yapılanma vardı. Dolayısıyla Beyoğlu, bu anlamı ile bir çekim alanıydı. Sanat burada sosyalleşme sağlayabiliyordu, farklı disiplinlerden sanatçılar bir araya gelebiliyordu, sinema günleri sırasında insanlar sinemalarda buluşabiliyordu, kalabalık gruplarla film izleniyordu ve müzik dinleniyordu, atölyeler arası ilişkiler kurularak sanatçıların buluşabildiği ve sohbet edebildiği bir yapılanmaya sahipti. Bu yapı özellikle 1980 sonrasında özelleştirme politikaları ile birlikte müdahale edilerek imha edildi ve değiştirildi. İlk önce özelleştirilerek kapanan galeri mekanlarının sonrasında yeniden açılıp bankalar üzerinden özelleştirilmesi ile büyük bir dönüşüm yaşandı. Sonrasında burada müzelerin ve büyük ve özel galerilerin yer aldığı bir süreç başladı. Burada bankaların özellikle ikinci katlarını galeri haline getirmeleri gibi zorlamalar vardı dolayısıyla tepeden inme ve mücadelecı bir yapıyla galeri mekanları bankaların ikinci katlarına yerleştirildi. Bunların dışındaki özerk yapılar olan atölyeler, sanatçıların kapandıkları köhne mekanlar oldu ve edebiyatçılar ve müzisyenler ile bu mekanlarda buluşuluyordu.

Bu bağlamda esas anlatmak istediğim şey özellikle sıkıştırılmış bir alan içerisinde daha da mağduriyet altında bir yaşam mücadelesi verme durumunda olduğumuzdur. Atölyesi olan sanatçıların çoğu atölyelerini kapattılar, ev olarak kullandıkları mekanları boşalttılar, kamusal alanda herhangi bir söz söyleme ve görünürlük kazanma ihtimali kalmadı, ortak bir tavır sergileme imkanları imkansız hale geldi. Devlet ve devlet uzantılı şiddet nefes aldırılmaz boyuttadır ve böyle olduğu durumlarda da sanatçıların bir araya geldikleri, ortaklaştıkları, konuşabildikleri bir mekanın artık imkansız olduğu görülmektedir. Bu kamusal alan cenderesi girerek üzerimize kapandı ve hepimiz kendi bireyselliklerimize hapsolmuş bir duruma düştük. Bu konuda deneyimi olanlar, bu durumun bütün değişimine kişisel ve ya örgütlü sorumluluklarıyla katılan, bunu bir mücadele alanı olarak geçirmeye ve sürdürmeye çalışan ve deneyim sahibi kişiler olarak bu süreci kendimizden okuyarak daraldığımız alanı tarif edersek ihtiyaçlarımızı daha net bir şekilde belirleriz.

Rıza Sönmez (Oyuncu - Sanatçı):

1990'lı yıllarda Tarlabası Bulvarı'ndaki Manastır çeşitli disiplinlerden sanatçıların bir araya gelebildiği bir vahaydı. Manastır, tiyatro toplulukları, sanat yönetmenleri ve plastik sanat atölyelerinin olduğu, filmlerin çekildiği plato olarak kullanılabildiği bir yerdi. Manastır vakfa ait olduğu için çok düşük kiralar ile insanlar orada bir araya gelebiliyordu. Fakat Tarlabası 360 Projesi ile beraber bu alan elden çıktı. Eski TÜYAP binası şimdi ise TRT ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin paylaştığı Tepebaşı'ndaki bina yeniden işlevlendirildiğinde bizim bugünkü tartışmalarımızın birçoğuna zemin ve mekan olabilecek bir yer halini alacaktır.

Bu bina eskiden, Eski Komedi ve Yeni Komedi Sahnesi olarak bilinen şehir tiyatrolarına ait bir tiyatro alanıydı. Bu bina yandığında yeni yapılacak olan binanın içinde bir tiyatro alanı yapılacağı belirtildi ve bir tane salon yapıldı fakat o salon TRT'nin kullanımında olan bir salon olduğu için bir daha kullanılmadı.

Büyükşehir Belediyesi'nin Beyoğlu civarında fiziki mekanları nelerdir ve belediyenin mülkiyetindeki binaları tanımlayıp bu binaların içinde sanatla ilgili yeni işlevler oluşturulabilir mi konusunu tartışmak anlamlı olabilir. Çünkü Taksim Meydanı'nda Cumhuriyet Galerisi olarak kullanılan yer var ve burası tekrar çok daha aktif kullanımda bir yere dönüşebilir. Bu bağlamda, Emek Sineması'nın ve diğer sinema salonlarında tiyatronun bulunduğu alanların bedelsiz bir şekilde İstanbul Büyükşehir Belediyesi üzerinden kamuya devrini sağlayabilecek bir girişimde bulunmak ya da bunu tartışıyor olmak önerilerimden biridir. Çünkü bu alan ile ilgili en önemli itiraz emekli sandığına ait bir kamusal alanın, kamusal kimliklerinden uzaklaştırılarak ticari bir alana dönüştürülmesidir. Emek Sineması'nın olduğu alan Beyoğlu'ndaki çöküşün en önemli nedenlerinden biridir. Emek Sineması'nın tekrar kazandırılması için yönetiminin adını Beyoğlu Kültür Kurumları Konseyi olarak tanımlayabileceğimiz ve son 10 yıl içinde Beyoğlu'nda etkinlikler ve festivaller üretmiş kurumların yönettiği bir alana dönüştürmek ve bu alanı demokratize etmek gibi bir yol bulunabilir.

Yeni Çarşı Caddesi'nin devamında yer alan yaklaşık 3.000 metrekarelik boş alanı ve beraberinde 750'şer metrekarelik 3 kattan oluşan Türk Telekom'a ait olan binanın olduğu alan ikinci önerdiğim mekandır. Bu bina Türk Telekom, Akbank ve Garanti Bankası gibi bankaların yönetimine geçmiştir. Dolayısıyla İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Akbank ve Ak Sanat'ın işbirliği ile bu alanda, tiyatro salonu, sinema salonu ve plastik sanatlar için üretim yapılabilecek alan gibi çok amaçlı bir mekan oluşturmak mümkün olabilir.

Sonuç olarak, sanatçı en sınırlı koşullarda dahi üretimde bulunuyor fakat bunu kolaylaştırmanın yollarını bulmak gerekmektedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi üzerinden bu fiziki mekanları konuşuyor olmak ve bu mekanların tartışmaya açılıyor olması bu söyleşi ve forumun birincil amaçlarındandır.

Nazlı Bülay Doğan (İstanbul Planlama Ajansı Vizyon 2050 Ofisi – Araştırmacı):

Rıza Sönmez'in konuşması üzerine ufak bir husustan bahsedeyim. Aslında bizi bu soruya ve bu ihtiyaca götüren şey Beyoğlu Senin çalışması kapsamında daha önce yapılan toplantılar oldu. Buradaki bazı katılımcılarımız orada da sundukları fikirleriyle aslında tam da Beyoğlu'ndaki tiyatrolarının kültür sanat aktörlerinin üretim yapabileceği alanlar olduğu ve belediyenin burada bir aracı olabileceği üzerineydi. Dolayısıyla hem Beyoğlu'ndaki dönüşüm üzerine yaptığımız toplantı hem de Beyoğlu'nda bağımsız çalışan kültür üreticileriyle yaptığımız toplantılar üzerine biz bu paneli gerçekleştiriyoruz.

Begüm Özden Fırat (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü – Akademisyen):

Beyoğlu'nda yaratıcılık, dar anlamda kültür ve sanattan ziyade daha geniş anlamda muhalif bir kültüre ev sahipliği yapmaktadır. Bu bağlamda Beyoğlu'nun dışlanmış, marjinalize edilmiş, en geniş anlamıyla muhalif diyebileceğiniz, sol, sosyalist ya da otonom toplumsal hareketlerden beslenen gündelik bir kültür ve sanat alanı olduğunu düşünüyorum. Dolayısıyla Beyoğlu, dar anlamda kültürden ziyade geniş perspektifte gündelik hayata yayılan ve karşılaşmalara dayanan antropolojik bir yerden kültürel merkezdir. Buradaki kültür kurumlarını besleyen şeylerin bu muhalif kültürel karşılaşma alanları olduğunu düşünmek gerekmektedir. Bu alanda klasik anlamda bir soylulaştırma yaşanmıyor. Analizimize göre soylulaştırma sınıfsal bir dönüşüm şeklinde olacak diye yola çıkmıştık fakat öylesi bir dönüşümden ziyade turistikleşme, ticarileşme ve bir yandan da halklaşma yaşandı. Bir yandan toplumsal hareketler mekanlarını yetirirken, Beyoğlu'ndan zorla ya da kira gibi meseleler yüzünden dışarıya doğru atılırken bir yandan da turistikleşen fakat zincir mağazalar ile turistikleşen bir yerden bahsediyoruz. Günümüzde Beyoğlu'nda turistler kadar bir yandan da farklı toplumsal gruplardan çok fazla göçmen de görüyoruz. Beyoğlu'nda her ne kadar kurumların çoğu buradan uzaklaştırılmış olsa da hep neleri kaybettik diye düşünmektense burada şu anda neler var diye düşünmek gerekir. Çok farklı karşılaşmalar da olabilir. Birincisi bu karşılaşma mekanlarının hala bir şekilde varlığını koruduğundan yola çıkarak bu mekanlar farklı toplumsal kesimleri bir araya getirebilecek mi, belediye bu konuda neler yapabilir üzerine düşünmek gerekmektedir. İkincisi, Beyoğlu'nda kültür yolu projesi gibi mekanların dönüşümü ile birlikte farklı bir yatırım ve dönüşüm de söz konusudur. Argonotlar'dan Kültigin Kağan Akbulut'un yayınlanan bir yazısında bellek yitiminden bahsedilmektedir. Örneğin Narmanlı Han binası yaşıyor fakat cephedeki belleklerden dolayı yaşıyor. Beyoğlu'nda olan dönüşümler sırtını eskiye yaslayarak eskinin üstüne yıkılıyor ve nostalji korunarak bugüne taşınmaya çalışılıyor. Örneğin, Refik Anadol'un Hope Alkazar rüyası aşırı nostaljik fakat metalaşmış bir şekilde geçmişi kapsamaya çalışıyor. Genel anlamda bu dönüşüm içerisinde sosyolojik mekan ve kültür mekanı kurgusu olarak nelerin değiştiğini incelemek gerekmektedir. “Beyoğlu'nu eskisine çevireceğiz ve geri alıyoruz” hareketlerinden ziyade “Bugün ne var, biz bu gün neleri geri alabiliriz, baştan nasıl kurabiliriz” şeklinde düşünmek gerekmektedir. Bu, toplumsal hareketler ve mücadeleler ile yapılabilir. Yukarıdan tasarlanacak bir hareket değildir. Taksim Meydanı'na belediyenin yaptığı “Kavuşma Durağı” gibi bir müdahale örnek olarak verilebilir. Bir yanda Taksim Camii ve AKM inşaatı yükselirken meydana bir mekan açmak ya da bir mekanı başkalaştırarak bir karşılaşma alanı haline çevirmek ve birbirine bakan, göz göze gelen insanları bir araya getirebilecek bir mekansal müdahale çok önemliydi. Altyapısal içeriğine müdahale etmeyen fakat altyapıyı kurgulayan Kavuşma Durağına benzer alanlar açmak hem kültür üreticilerine hem de sıradan insanlara karşılaşma mekanları yaratan yaklaşımlar olarak verimli olabilir.

Yeşim Özsoy (Tiyatro Kooperatifi Başkan Yardımcısı - GalataPerform Kurucusu ve Genel Sanat Yönetmeni):

Büyük bir enkaz ve kültür-sanat mezarlığı içindeyiz. Şan Tiyatrosu, Tepebaşı Dram Tiyatrosu ve Elhamra Sineması ve Tiyatrosu gibi birçok sinema ve tiyatro alanlarında yangınlar, yıkılmalar ve kapatılmalar üzerinden ilerleyen büyük kayıplar yaşandı. Beyoğlu'nda 1950'li yıllarda azınlık kültürünün yok edilmesinin yanı sıra günümüzde bu kayıpların ve enkazın üzerine kurulmaya çalışan yeni tiyatro salonlarının da çekildiği bir döneme denk geliyoruz. Bununun sebebi sadece pandemi ile alakalı değil. Pandemiden evvel zaten kan ağlayan bir durum vardı. Aynı zamanda Beyoğlu'nun bir şekilde sanatçının çekilmesine sebep olacak derecede odak noktası olması, başka ticari ve politik denklemlere alet edilmesi ile de alakalıydı. 2000'lerin başında stüdyo, sahne ya da farklı sahnelerin tekrardan oluşması gibi bir yönelim varken Dost Sahnesi, Maya Sahnesi, İkincikat Sahnesi, GalataPerform, Tiyatro D22, Oyuncular Tiyatro Kahve Sahnesi gibi birçok sahne tekrar Beyoğlu'na sahip çıkmaya çalıştı. Bu noktada belediyeçilik ve mekanla ilgili konuşmamız gereken en önemli konulardan biri, buraya tekrar dönmek isteyen küçük-orta-büyük ölçekli sanatçıların nasıl teşvik edileceği, nasıl ruhsat ve mevzuatla ilgili gelişmelerin yapılacağı ve bunun yolunun nasıl açılacağıdır.

Tiyatro ve sinema demek Beyoğlu demek olmalı çünkü miras Beyoğlu'ndan geliyor. Öncelikle, tarihsel ve kültürel olarak nereler var, nereler kaybedilmiş, nereler yeniden kazandırılabilir, bunun bir envanterinin çıkarılması gerekiyor.

Galata'da sekiz sene boyunca tiyatrolar, dans mekanları, sokaklar, dükkanlar ve sergi alanları gibi mekanlar üzerinden haritalandırma yaparak görünürlük projesi yürüttük. Bunun yanı sıra Yeni Metin Festivali ile Galata bölgesine döndük ve yine Galata'da Saint Benoît Fransız Lisesi Siluet Sahnesi, Bahçeşehir Üniversitesi Pera Konservatuar Sahnesi ve Bahçe Galata olmak üzere 100 - 150 kişilik yeni salonlardan oluşan mekanlar açılmıştır. Yeni açılan mekanların yanı sıra BeReZe Sahnesi hala orada tutunmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla envanter çalışmasında bütün bu kayıpların tespitinden sonra Beyoğlu'nun kültürel mirasına, tiyatrosuna, sinemasına, sergi salonlarına, kültür ve sanatına sahip çıkacak yeni gelen insanlara teşvik yapılarak bu insanların desteklenmeleri gerekmektedir.

Şu anda Kadıköy Belediyesi'nin aktif çalışmalarından dolayı Kadıköy bölgesinde büyük bir yapılanma var. Örneğin en basitinden tabelalandırma, şehir planlamanın kültür-sanat desteği açısından çok önemli bir çalışmadır.

Özetle, bu tiyatroların kurumlar ve belediyeler olmadan, gerçek anlamda bütünsel kültür-sanat politikaları olmadan tiyatrocuların kendi çabası ile ayakta kalması mümkün olmayacaktır.

Anna Maria Aslanoğlu (İstos Yayınevi ve Film):

2012'den beri İstos Yayın ve İstos Film üyesiyim. İstos Yayınevi ve Film olarak bizim ilgi alanlarımızdan biri, Türkiye ve Yunanistan olmak üzere iki ülkenin kesiştiği nokta olan İstanbul'un ortak toplumsal hafızasının belgelenmesi ve görünür kılınmasıdır. Bizim Beyoğlu'nda olacağız, taşınmayacak ve gitmeyeceğiz şiarımız vardı. Bu bağlamda en önemsedimiz konulardan biri, nostalji temasının yarattığı tartışmalar üzerinden kozmopolit İstanbul geçmişine ve bir arada yaşama kültürüne özlem meselesidir.

Bir yayıncı olarak Beyoğlu'nda var olmak toplumsal hafıza ile haberleşmeyi de beraberinde getiriyor. Ayrıca bir sinemacı olarak Beyoğlu'nda var olmak, Beyoğlu sinemalarının adım adım kapanması ile sadece karşılaşma alanlarını değil aynı zamanda izleyici ile buluşma, sinemanın dilinin görünür olma alanlarının da kapatılmış olması anlamına geliyor. Dolayısıyla Beyoğlu'nda bu karşılaşma mekanları sadece üreticilerin karşılaşma mekanları değil aynı zamanda herkesin mekanı olarak kurulabilir, uygulanabilir ve üretim çok daha geniş bir yerde var olabilir, var olmayı sürdürebilir. Sanatçıların ve sanatla iç içe olmak isteyen insanların karşılaşma mekanları, aynı zamanda toplumsal ve siyasal birlikteliklerin karşılaşma mekanları ve bir arada üretim mekanları için bir altyapı oluşturulabilir. Kültür sanat üreticilerinin iç içe üretebildiği veya kendi dallarında tek tek üretebildiği üretim alanlarının altyapısının kurulması aynı zamanda sinemacıların dağıtım dediği izleyiciyle buluşmanın görünür kılınması ve üretilen her şeyin görünür kılınmasının altyapısının oluşması da oldukça önemlidir.

Özetle bu alan, kamu, kurum ve teşvik olmadan gelişemeyecek bir iştir. Aksi halde ufak ufak vahalarımız, öbeklerimiz, lokallerimiz, bizleri bir araya getiren küçük topluluklarımız ve beraber üretmekten zevk aldığımız hallerimiz ile devam ederiz. Bugünün Beyoğlu'nda yeni karşılaşmaları nasıl yaratabiliriz ve geçişken kültür-sanat dünyasını yeniden bir araya nasıl getirebiliriz konularını tartışmak çok değerlidir.

Enis Köstepen (Altyazı Sinema Dergisi):

1997 yılında İstanbul'a üniversite için geldiğimde siyaset ve muhalefetle bir ilişkim yoktu; fakat Beyoğlu'na gelmek benim için bir tür özgürlük tanımı ile tanışmak olmuşt u. O yıllarda özgür hissedilen mekanların günümüzde de erişilebilir olması ve özgürlük vaatleri vermesi gerekmektedir. Bu konu sadece kültür-sanat üreticilerinin meselesi değil aynı zamanda kendi başına özerk ve önemsenmesi gereken bir konudur. Kültür-sanat üretiminin belli özel ihtiyaçları var fakat kesişmeleri arttırmak gerekmektedir. Beyoğlu ilçesi Strateji Planı çalışmaları kapsamında yapılan toplantılarda bütün oluşumların, ağların ve derneklerin mekan sıkıntıları olduğu ön plana çıkmıştır. Bütün bu aktörler ile mekan ve diğer sıkıntıları beraber konuşuyor olmamız gerekmektedir. Bununla beraber İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin toplantıları çok daha kişiselsel olmalıdır.

Ezgi Bakçay (Karşı Sanat):

Karşı Sanat'ın Beyoğlu'ndaki mekanında günün farklı saatlerinde birbirinden farklı grupların yan yana başka pratikler ürettiği bir yer haline geldi. Bu durum da bize İstiklal Caddesi özelinde ve Beyoğlu'nda fiziki bir mekanın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Karşı Sanat olarak mekanımızı olabildiği kadar bütün bu karşılaştırmalara açık olarak kullanmaya çalışıyoruz. Bunun yanı sıra mevcut grupların işlerini buralarda hallediyor olması ve arada olabildiği kadar melez faaliyetlerin çıkabilmesi çok önemlidir. Bu tür faaliyetler, yeni salonlar ve yeni galeriler açmakla olacak faaliyetler değil. Bu aynı zamanda yeni ilişki türleri açmakla ilgilidir. Biz belediyeden burada sadece fiziki mekan talep etmenin ötesinde geçiyoruz; farklı türden kültür-sanat politikası üretebileceğimiz özgürlük alanları istiyoruz. Fiziki mekanlar açmanın yanı sıra bu fiziki mekanların nasıl işletileceği, nasıl yönetileceği ve ekonominin nasıl sağlanacağı konusunun ortak çalışılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra minimum düzeydeki ekonomik desteğin dahi sanatçılar için hayati olduğu bir dönemden geçtik. Dolayısıyla kültürel problemlerimizi ekonomik anlamda ele almak gerekmektedir.

Özge Açıkkol (Oda Projesi - Omuz Dayanışma):

Çoğunlukla kapalı alanlardan bahsettik fakat açık ve kamusal alanlar da daralma içindedir. Kapalı üretim alanlarını ve açık alanları, daralan alan üzerinden bir arada düşünmek gerekmektedir çünkü karşılaşma alanları dediğimiz yerler çoğunlukla açık alanlardan oluşmaktadır. Galatasaray Meydanı'nın uzunca bir süredir polis işgali altında olmasıyla beraber bir yandan da Galatasaray Lisesi önünde çeşitli sergilerin yer alması ve bunların bir arada olması bu durumu nasıl açacağız yönünde soru işaretleri uyandırmaktadır. Polisler ve sergi alanı yan yana durduğunda, sanatçı üretimini izleyici de tüketimini sorgular hale gelmiştir. Dolayısıyla kültür-sanatın araçsallaştırılması ile karşı karşıya kalınmaktadır ve bu araçsallaştırmaya karşı ne yapabiliriz konusunu tartışmak gerekmektedir. Zürafa Sokak örneği bu anlamda önemlidir. Beyoğlu her dönem kültür-sanatın merkezi haline geldi fakat buranın bağlantısı İstanbul'un diğer bölgeleri ile nasıl kurulabilir konusu üzerine bütüncül bakılmalıdır.

Omuz Dayanışma, sanatçıdan galeri çalışanı ve sergi kuran işçiye kadar geniş kapsamda kültür sanat emekçilerine kaynak yaratıp bu kaynağın aktarılmasına aracı olan gönüllü bir harekettir. Bunun yanı sıra Omuz Dayanışması'nın sözlük ekibi olarak sanatçıların güvencesizliği şemsiye kavramı altında bir dizi konuşmalar serisi yapılmaktadır. Omuz Dayanışma, pratik boyutta kültür sanat politikalarının üretimine katkıda bulunabilecek, söylemsel boyutta ise tartışma ve konuşma ortamı yaratabilecek iki eylemi kapsamaktadır.

Zeyno Pekünlü (Araştırmacı - Sanatçı):

Bütün bunları tartışırken sanatçı inisiyatiflerini de düşünmek gerekmektedir. Beyoğlu'ndan sanatçı inisiyatiflerinin sayısı 2000'lerden itibaren giderek düşmüştür. Bu duruma da aslında mekan sıkıntısının çok ciddi bir etkisi olmuştur. Türkiye'de sanat tarihinin yazımı değiştirmiş olan pek çok sanatçı inisiyatifi var ve bugün pek çok insan tarafından hala bunun yapılmak istendiğini biliyoruz. Ancak kira baskısı, kendine yer bulamama ve kurumların içine girip onlar tarafından içselleştirilememe sebeplerinden dolayı bu yapılamamaktadır.

Kenan Kocatürk (Türkiye Yayıncılar Birliği Başkanı):

Yayıncılık ağıından baktığımızda kültür sanatın keşiştiği mekanlar konusu çok önemlidir. Kültür sanat insanları olarak bütün bu konularla ilgili İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat Platformu Danışma Kurulu'na bir rapor sunduk. Sunulan rapor içerisinde önemli olan konulardan bir tanesi buluşma mekanları ile ilgili bir envanter çalışmasına duyulan ihtiyaçtır. Tiyatronun, sinemanın ve söyleşi-yazar-yayıncı etkinliklerinin yapılabileceği ortak mekanların ne kadar olduğu ile ilgili bir veri hazırlanması gerekmektedir. Envanter çalışması içerisinde salonların müziğe ve performans sanatlarına ya da tiyatro ve sanat akustiğine uygun olup olmadığı ile ilgili bir çalışma yapılmalıdır.

Yayıncılık ağıından bakıldığında kültür sanat faaliyetlerinin yapılabildiği açık ve kamusal alanlardaki keşişmeler içerisinde mutlaka bir yerimiz oluyor fakat kültür sanattan faydalananlar anlamında bakıldığında sadece İstiklal Caddesi ve Galata merkezli konuşmak yerine bu alanların etrafındaki yerlerde ve kentin periferisindeki insanların kültür sanattan faydalanmasının ne şekilde olacağı tartışılmalıdır. Yayıncılık dünyası ağıından kültür sanat alanlarının bir arada olması meselesi okuma kültürünü, okuma zevkini ve okuma keyfini de bir arada tutmak anlamında önemlidir. Bunun yanı sıra Türkiye'de kütüphane meselesinin başka bir noktaya gittiğini düşünüyorum. Okuma kültürü meselesi çok önemlidir. Çünkü okuma kültürü ile beraber insanlar okuduğunu anlama yetisi kazanabilmekte ve okumayı keyif haline getirebilmektedir. Periferideki kütüphanelerde, edebiyat kitapları ya da edebiyat dışı kurgu kitapları ve kültür sanat alanındaki kitaplar ile okuma kültürünün çok daha küçük yaşlarda olabileceğini düşünüyoruz. İçinde her türlü kültür sanat faaliyetinin yapılabildiğini söyledikleri kültür merkezlerinin, çocuklar ile kültür ve sanatın buluşturulması noktasında doğru bir şekilde kullanılması; kreşlerde okuma kültürü ile ilgili yazar ve yayıncıların çocuklarla ve ebeveynlerle bir araya gelmesi kültür ve sanatın kent periferisine yayılması ağıından önemlidir.

Hasköy'den Dolapdere'ye kadar Dolapdere'den Kabataş'a kadar kültür sanat faaliyetlerinin yapılabileceği birtakım mekanlar yer almaktadır. Örneğin Hasköy civarında deniz kenarında restoran olarak işletilen bir mekan vardır. Bu mekan, kültür sanat söyleşileri, edebiyat buluşmaları ve edebiyat festivalleri yapılması anlamında çok rahat kullanılabilir bir mekandır.

Okuma kulüpleri, okuma kültürünün gelişmesi açısından çok önemlidir. Belediyelerin mutlaka okuma kulüplerine mekan sağlaması gerekmektedir. Okuma kulüpleri için çok büyük mekanlara ihtiyaç yoktur. Kültür sanat mekanlarının bir kısmı planlanarak okuma kulüpleri için kullanılabilir. Bununla birlikte çocukların küçük yaşta okuma kültürünün gelişmesi açısından kütüphaneler çok önemlidir. İBB'nin kütüphane ve gezici kütüphane meselesini öncüllemesi gerekmektedir. Örneğin, Nilüfer Belediyesi'nin gezici kütüphane, yılın yazarı etkinlikleri, köylü kadınlarla edebiyat okumaları, yazar söyleşileri gibi kültür sanat alanında çok önemli faaliyetleri vardır.

Edebiyat söyleşileri, siyaset söyleşileri ve diğer alanlardaki söyleşiler ile yazar-okur buluşmaları kültür sanatın geliştirilmesi ve çoğaltılması açısından çok etkilidir. Yazar-okur buluşmalarının hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bununla beraber Kültür Sanat Platformu yaratılarak kültür sanat tartışmalarının ve söyleşilerin yapılması önemlidir.

Kültür sanat alanlarının ortaklaştırılması meselesi elzemdir. Eski Beyoğlu'nda insanlar tiyatronun, sinemanın ve konserlerin olduğu mekanlara giderken kitap evlerine de giriyorlardı ve edebiyatla karşılaşıyorlardı. Bugün ise Beyoğlu'nda 3-4 tane kitapçı kaldı ve onların da kira ve rant sebebiyle ayakta kalması çok zor bir hale geldi.

Özetle; tiyatroların, konserlerin, edebiyat söyleşilerinin ve festivallerin yapılabileceği alanlar yaratılmalıdır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin ve karar vericilerinin konuşulmuş, planlanmış ve ortaya çıkmış olan fikirler açısından mekanların envanterinin ortaya çıkması ve bu mekanların kültür sanatın yapılabildiği ve kültür sanattan da faydalanan insanların bir araya gelebilecekleri yerlere dönüşmesi konusunda daha atak davranması gerekmektedir.

II. OTURUM

Rıza Sönmez (Oyuncu - Sanatçı):

Bu yıl İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKSV) 50. yılı olması sebebiyle İKSV'nin algılanması konusunda 2 mekan üzerinde işbirliğinin yapılmasını tartışmak gerekmektedir. İKSV'ye tahsis edilmiş kamusal bir alan olan İstanbul Modern Sanat binası ve kişisel vakfa ait olan Şişhane'deki Nejat Eczacıbaşı binasının İKSV'nin kullanımı dışındaki alanlarının sanatçılara ve sanatçı inisiyatiflerinin kullanımına açılması faydalı bir uygulama olacaktır.

Bu süreçte İKSV'yi paydaş yapmak önemlidir. İKSV, 1980'li yıllarda Beyoğlu'nda girilmesi mümkün olmayan sokaklar varken film festivali, tiyatro festivali ve diğer etkinlikler ile caddenin işlerliğini sürdüren bir işleve sahiptir. İKSV'yi 50. yılında daha demokratik olmuş bir kurum olarak görmek gerekmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hazırlayacağı envanter dışında vakıf binaları, büyükelçilik binaları, kültür kurumlarının binaları gibi belediyelere ait olmayan binaların belirli dönemlerde kullanıma açılması noktasında bir envanter oluşturma çağrısında bulunmak gerekmektedir.

Sonuçta fiziki bir mekan olduğunda o fiziki mekanın içini doldurabilecek çok sayıda etkinlik üreticisi var. Dolayısıyla üreticilerle ilgili değil zeminlerle ve mekanlarla ilgili ihtiyaçlar vardır. Bu nedenle İBB'nin fiziki mekanlarında ve diğer mekanlarda açık çağrıda bulunularak mekanların bir portreye dönüştürülmesi sonrasında ise mekanların kullanımı ile ilgili tartışılması gerekmektedir.

Anna Maria Aslanoğlu (İstos Yayınevi ve Film):

Bütün bu konuşulanlar üzerinden kültür sanat üreticileri ve faydalanıcılar açısından mekanları yeniden tanımlamak gerekmektedir.

Öncelikle kamusal mekan hafızasının nasıl sunulduğu ve nasıl yaşandığı konusunu tartışmak önemlidir. Bununla birlikte sinema, tiyatro, yayıncılık, kitap üreticisi, çağdaş sanatlar, plastik sanatlar gibi çeşitli disiplinlerden disiplinler arası üreticilerin özel ihtiyaçlarını karşılayabilecek kamusal alanların oluşumu nasıl sağlanabilir ve bu alanların ortaklaşabileceği, ortak bir yerde bulunabileceği daha büyük bir veya birkaç fiziksel alan nasıl oluşturulabilir konusunu tartışmak gerekmektedir.

Aynı zamanda faydalanıcıların karşılaşma alanları nasıl yerler nasıl olmalı, üretim ve tüketimin aynı yerde bulunduğu fiziksel mekanlar olabilir mi, bu imkanlar Beyoğlu'nun nerelerinde var konularını çok amaçlı salonlar düşüncesinden uzaklaşarak gruplamak ve tartışmak gerekmektedir.

Feyyaz Yaman (Karşı Sanat):

Sanat ortamı her zaman bir takım olanaksızlıkların içerisinde gelerek bir şey var etme pratiğine sahip oldu. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde mekan ve insan ilişkileri de çok farklı anlam ve boyutlar kazandı. Burada Beyoğlu aksı üzerinden tartışıyoruz fakat durumların, mekanların ve ilişkilerin esnekliğini kavramak amacıyla TÜYAP örneği ele alınabilir. TÜYAP Sanat Fuarı tamamen ticari fuar alanı olmaktan çıkarılarak yeni bir model denemesi ile birlikte sanatçıların bir araya gelebilecekleri, kamusal alanın yeniden başka bir format altında inşa edileceği bir deneyim alanı haline gelmiştir.

İktidarın açık ve dolaylı yoldan bütün şiddetle maruz kaldığımız gerilim içindeki bu süreçte hak temelli örgütlenmemizi ve bir araya gelme biçimlerimizi inşa ettiğimiz fonksiyonlarımızı sürdürme deneyimlerimiz oldu. Galatasaray Meydanı, Cumartesi Anneleri'nin elinden alınarak boş bir mekan olarak kaldı ve Cumartesi Anneleri'nin eylemlerini ise kapalı mekanlarda sürdürmelerine izin verildi. Fakat kapalı mekanlarda dahi polis ve sivil polis desteğinde bir eylem tanımlaması sürdürülebilmektedir. Gençlerin bir araya geldiği kafelerde bile sivil polislerin yerleştirildiği bir pozisyon

alınca o mekanlar boşaltıldı ve Beyoğlu'ndaki bu muhalif söylemin, dayanışmacı ve organik bütünlüğün kurulduğu alanlar iptal edilince Kadıköy gibi daha özerk meydanlara doğru bir akış oldu. Fakat boşaltılan alanların, Galataport Projesi ile beraber kültür yolları haritasının yeniden inşa edilerek yeniden doldurulması da başka tehlike yaratmıştır. İstanbul'daki yeni planlama anlayışı ile Beyoğlu'nun imkanları her türlü sınırlanmaktadır. Üretim alanları ve sanatçı mekanları pasajların ucuz bölgelerine, üst katlarına ya da rutubetli alt katlarına sığınmakta; kentin ana aksı soysuzlaştığı zaman ise sanatçılar daha ucuz kiralarla mekan elde etme imkanları bulduğunda tekrar meydanlara gelmektedir. Bütün bunlar değişken faktörler ve farklı faktörlerin bir araya gelmesi ile inşa edilmektedir.

Mevcut iktidarın zihniyetindeki belediyeçilik anlayışında "Tarihi Yarımada'da köprüden geçildikten sonra Beyoğlu aksı var fakat buraya bir zincirleme erişim hakkı yok, dolayısıyla Galata-Karaköy ve Bankalar Caddesi'ni kültürleştirilim sonra bu zinciri tamamlayalım ve turistik bir kültürel harita çıkartalım" mantığı vardı. Bu mantık işlemeyince bu sefer Galataport ile Karaköy'ün soylulaştırılması projeleri yerleştirildi. Tophane'de yaşadığımız politik gerilimler ile birlikte bu alanlardaki sanatçı atölyeleri boşaltıldı. Bu alanlar etnik, siyasi ve kültürel bütün çatışmacı kültürlerin yaşam mekanıdır dolayısıyla toplumsal boyutta kültürel düşünülmesi gerekmektedir. Bizim en büyük ihtiyacımız buralardaki siyasi irade ve müdahalelerin içerisinde nefes almamızı sağlayacak mekan ihtiyacıdır. Siyasi muhalefet boyutunda bir araya gelen bütün sanatçılar yakın zamana kadar TMMOB binasını ya da Karaköy'deki Mimarlar Odası'nın binasını kullanıyordu çünkü bir araya gelebilecekleri alan yoktu. TÜYAP ve Yedikule gibi mekan imkanları var fakat bu mekanların örgütlü, kolaylaştırıcı ve bilgilendirici bir şekilde insan ilişkilerine açık hale gelmesi gerekmektedir. Bu ilişkilerin bir araya getirilmesi ve alternatif örgütlenme modelinin oluşturulması gerekmektedir. Aynı zamanda bu ilişkileri güçlendirecek ve yapılanmaları tetikleyecek desteklere ihtiyaç vardır.

Enis Köstepen (Altyazı Sinema Dergisi)

Altyazı Sinema Dergisi olarak pandemide Beyoğlu'nu terk ettik ve ofisimiz Moda'ya taşındı. Günümüzde Sinematek Kadıköy'de kuruldu fakat 20 yıl önce İstanbul'da bir Sinematek kurulsaydı Beyoğlu'nda kurulurdu. Belediyeler arası dayanışma olması gerekmektedir. Örneğin Kadıköy'deki Sinematek'in bazı programlarının Beyoğlu'ndaki başka salonlarda tekrar gösterimi olabilir. Bu anlamda Kadıköy Belediyesi'nin kurduğu Sinematek ve yaptığı renovasyon İBB'nin sahip çıkması gereken ve önemsenmesi gereken bir projedir. Bağımsız sinemanın Türkiye'deki en büyük sorunlarından biri salon bulamamak ve salona seyirci çekememektir. Gösterimlerin tanıtımı ve duyurusu için ayrılacak bütçe hiç bir zaman olmuyor dolayısıyla salon bulsanız dahi sizin filminizin gösterime girdiğinden kimsenin haberi olmayabiliyor. Bu anlamda, İstanbul çapında katılmak isteyen belediyeler ile bir dağıtım ağı oluşturulmalıdır. Dolayısıyla, kültür sanat alanında mekansal sınırların parçalanması gerekmektedir.

Kültür sanat mekanları bağlamında mekana bağımlılık ve tek merkezli düşünmek yerine insanların bir yerden bir yere gitmek zorunda olmayacağı uygulamaları akılda tutmak gerekmektedir.

Kenan Kocatürk (Türkiye Yayıncılar Birliği Başkanı):

Aras Yayıncılık'ın Yesayan Salonu'nda büyük dağıtım-satış kanallarına kitabını vermekte zorlanan ve bütçeleri olmayan bağımsız sanatçılar, bağımsız ve küçük yayıncılar buluşup etkinlikler yapmaktadır.

Yaz aylarında parkların ve geniş alanların bir festival havası içerisinde geçmesi buralarda kültür festivali yapılabilirliği hakkında düşünmek gerekmektedir. Bu festivaller yayıncılar ve yazarlar için düşünüldüğü kadar genç sanatçılar için de düşünülmesi gerekmektedir. Dolayısıyla buralar kültürü tüketenler, talep edenler ya da izleyenler ile sanatçıları buluşturabilecek yerler haline gelebilir.

Begüm Özden Fırat (Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü – Akademisyen):

Bu söyleşi ve forumda konuyu tartışmak için birbirini tanıyan, kuşak ve sektör anlamında çok yakın tecrübelere sahip olan pek çok insan bir araya geldi dolayısıyla bu grubun çok homojen olduğu söylenebilir. Gençlerin de burada olması gerekmektedir çünkü tecrübeleri, ihtiyaçları ve mekanla kurdukları ilişki çok daha farklıdır. Özellikle genç sanatçılara ve farklı gruplara ulaşmayı deneyerek onları bir araya getirmek iyi bir fikir olabilir.

Ezgi Bakçay (Karşı Sanat):

Bu tartışmaların merkezine aldığı sorular aynı kaldığı ve soruların değişmediği sürece buradan çıkacak sonuçlar ve çıkacak duygular da değişmiyor.

Kültür sanat alanında hala varlık gösterebilen kurumlar, uluslararası fonlarla ilişkilenecek durumda kaldıkları ve burada emek verdikleri için ayaktalar. Bu kurumlar, Türkiye'de kimlerin ne iş yaptığını, kimlere güvenileceğini, kimlerin kimlerle dayanışma ilişkisi içerisinde olduğunu tespit etmekte ve sonrasında belirli bir güven ilişkisi kurularak bu tür destekleri sağlamaktadır.

İBB'nin geçen zaman içerisinde en azından bir araştırma yapmış, karşısına aldığı öznelerin nelere ihtiyacı olduğunu önceden tespit etmiş ve artık bu ihtiyaçların üzerinden konuşuyor olması gerekirdi. Kültür sanat alanında ihtiyaçların ne olduğu bellidir dolayısıyla bu soru üzerinden gitmektense bu ihtiyaçların karşılanmasını sağlayacak politikalar nasıl üretilecek ve ekonomi nasıl sağlanacak soruları üzerinden tartışmak gerekmektedir.

Yeşim Özsoy (Tiyatro Kooperatifi Başkan Yardımcısı - GalataPerform Kurucusu ve Genel Sanat Yönetmeni):

Bölge belediyelerin tiyatrolarla olan ilişkisi daha çok hizmet alımı üzerinden ilerlemektedir ve bu da arkaik bir yapıdır. Genel olarak İBB'nin ve bölge belediyelerinin kendi sanatçısını muhatap alarak kaynak yaratma konusunda aktif olarak çalışmalar yapması gerekmektedir.

Biz yurtdışı ile çalışıyoruz fakat 10 sanatçıyı ve 10 yazarı buraya getirip oyun okuması düzenliyorsak ancak 1 sanatçı yurtdışına gidip kendini realize edebiliyor. Bu durum sanatçılara destek ve kaynak verilmemesi, sanat fonlarının olmaması ve belediyelerin aktif olarak sanatçılarla bağlantılı çalışmamasından kaynaklanmaktadır.

Kültigin Kağan Akbulut (Argonotlar):

İBB'nin katılımcı bir çalışmaya, dertleri dinlenmeye ve dertlere çözüm bulmaya gerçekten de bir niyeti var mı konusunda çekincelere sahibim. Çünkü biz sanat kurumu değiliz, kendimizi medya kurumu olarak konumlandırıyoruz ancak çok basit bir medya ve kamu ilişkisini de İBB ile kuramıyoruz. Medya kurumu olarak nasıl Kültür Bakanlığı'na ulaşamıyorsak İBB'ye de ulaşamıyoruz.

DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ

Miray Özkan (İBB Şehir Planlama Müdürlüğü, Katılım Koordinatörü):

Şehir Planlama Müdürlüğü olarak Beyoğlu Strateji Planı çalışması yürütüyoruz. Genelde mekanların geleceğini planlamak, o mekanlar nereye dönüşecek, nasıl dönüşecek ve bu dönüşüm nasıl gerçekleşecek gibi pek çok sorunun cevabını araştırdığımız mekanla iç içe olan nazım imar planı çalışması yapmaktayız. Fakat nazım imar planı ile pek çok sorunu çözemediğimizi gördük dolayısıyla elimizdeki araçlar açısından nazım imar planları biraz kısıtlayıcı kalabilmektedir. Nazım imar planları arazinin kullanımını, yoğunluğunu ve ulaşım hatlarını belirleyen, çok sistematik hukuki kuralları olan, belirli bir prosedürden geçirerek yapılması gereken bir çalışma ve hukuki bir dokümandır. Bunu Beyoğlu'nda daha farklı bir ölçeğe taşıyarak stratejik plan yapıyoruz. Beyoğlu ilçe sınırları ele alındığında nazım imar planı yapma yetkisinin tamamı İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde değil, bir kısmı riskli alan ilan edildiği için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda, bir kısmı Turizm Bakanlığı'nda bir kısmı ise başka bakanlıklarda. Dolayısıyla Beyoğlu, yetki karmaşası olan bir bölgedir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak Beyoğlu'yu çalışırken nazım imar planının verdiği hukuki sıkıntıyı aşmak üzere bir stratejik plan çalışması yaparak mekansal öncelikleri belirlemek, politika öncelikleri belirlemek ve İBB'nin birimlerinin bir proje yaparken ya da bir politika geliştirirken burada yapacağı işlerde yol gösterici olacak bir çalışması olsun motivasyonu bu planı yapıyoruz.

Beyoğlu Strateji Planı çalışmasını katılımcı bir anlayışla yapmaya çalışıyoruz. Buradaki sorunlardan yola çıkarak çözüm bulmaya çalışıyoruz fakat Beyoğlu'nun çok fazla konusu var, çok karmaşık ve her şeyin birbiriyle kesiştiği bir yer. Bu nedenle, sorunları sistematik olarak çözebilmek amacıyla konuları başta bölümlere ayırarak algılamak, doküman haline getirmek ve toparlamak gibi bir çalışma yaparak sonradan kesiştirme gibi bir yöntemle doğru gidilecektir. Aynı zamanda 6 tema belirledik ve 6 tema üzerinden çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Mekan her şeyin kesiştiği ve bir arada olduğu özellikler taşıması sebebiyle mekan üzerinden düşünmek ve yola çıkmak, diğer daire başkanlıklarındaki politika üreticilere ve belirleyicilere bir fikir sunma açısından çok elverişli olmaktadır. Örneğin Şehir Planlama Müdürlüğü olarak kültürel etkinlikler ile ilgilenen daire başkanlıklarına ve müdürlüklere; mekandan yola çıkarak ve sahada insanlarla tartışarak belirlediğimiz ihtiyaçların hangi ilkeler ve yaklaşımlar ile çözüleceği noktasında önerilerde bulunmak, onları da bu sürece dahil etmeye ve bir politika oluşturarak sonuç elde etmeye çalışmaktayız. Aynı zamanda acil müdahale edilmesi gereken birçok sorun var.

Beyoğlu Strateji Planı çalışmasının ilk taslağını Nisan ayı gibi çıkarmayı düşünüyoruz. Taslak çıktıktan sonra plana dair eleştiriler toplanacak ve planı revize ederek son haline getirilecek gibi bir süreç izlenecektir. Bazı konularda çok hızlı yol alabiliriz çünkü bazı konulara daha hazırlıklı olabiliyoruz. Örneğin hemen projelendirilebilecek mekanlar var ve bu mekanların içeriğine müdahale etme şansımız var. O yüzden bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirerek bu süreç içerisinde yakın, orta ve uzun vadede Beyoğlu için yapabileceklerimizi toparlamak istiyoruz.

Önümüzdeki Ocak ayından itibaren bugün burada tartıştığımız konular üzerinden giderek belediyeye ait mekanlar, kullanılabilir, geliştirilebilecek mekanlar ve bu mekanların planlardaki imar ve restorasyon durumları gibi pek çok açıdan çalışmayı toparlamaya çalışacağız. Bununla birlikte Beyoğlu'nun merkezinin sorunları ile diğer mahallelerin sorunları birbirinden çok farklı ve Beyoğlu'nda çok ciddi bir yoksulluk söz konusu. Dolayısıyla Beyoğlu'nda çok acil müdahale edilmesi gereken bir takım sosyal ve mekansal ihtiyaçlar var.

Özetle, Beyoğlu Strateji Planı çalışmasını toparlamak, iyi bir şekilde belgelemek, stratejileri ve ilkeleri ve net bir şekilde oluşturarak tamamlamak istiyoruz. Sonuç itibariyle, İstanbul Büyükşehir Belediyesi büyük bir kurum ve kurumun karar vericileri de çok fazla dolayısıyla her yaptığımız çalışmayı görünür kılmak ve kabul ettirmek gibi bir süreç işliyor. Bütün bu süreç içerisinde bunları düşünerek hareket ettiğimiz bir katılımcı planlama sürecini yürütmeye çalışmaktayız.

Nazlı Bülây Doğan (İstanbul Planlama Ajansı Vizyon 2050 Ofisi – Araştırmacı):

Beyoğlu, kùltür sanat alanında İstanbul'u çok derinden etkileyen bir bölgedir. Dolayısıyla Beyoğlu'nun ve hatta Pera'nın içi ve dışı, kùltür sanat ve kurumsal olarak iç içe geçen ilginç bir yerdir.

Burada olacak müdahalelerde, sahne ışıklarının dışında kalanların ihtiyaçlarına ulaşma ve ufak olandan değişim ve dönüşümün nüvelerini atmak üzere bir araya gelmenin anlamlı olduğunu düşündük. Bu çalışma yolun başlangıcı. Dolayısıyla Beyoğlu Strateji Planı bu doğrultularda çıktığında planın peşinde olmak ve uygulayıcısıyla irtibatta olmak hepimizin ortaklaştığı sorumluluk olma haline gidecektir.

Enis Köstepen (Altyazı Sinema Dergisi)

Envanteri görelim ve bilelim dendi dolayısıyla belki başka bir toplantı yarı açık, yarı kapalı olabilir. Şu an müdahale edilebilir bazı yerlerin varlığı Miray Özkan tarafından bahsedildi fakat oralar neresi biz bilmiyoruz. Bu benim katıldığım 2. toplantı, bize katılım için söz veriliyor ama sizin elinizdekilerin ne olduğunu ve neye gücünüzün yettiğini biz tam olarak bilmiyoruz ve o yüzden daha geniş kùltür ve mekan üzerine konuşuyoruz. Bir yandan da önümüzdeki belediye kurumlarının yapabildikleri ve yapabilecekleri var. Buradaki bilgi şeffaflığının politikasını bilmiyorum ama tam katılımcı bir süreç içinde olmadığımızın hepimiz farkında olalım. Bizim görüşlerimiz soruluyor fakat sizin neye muktedir olduğunuzu ve bizim ona nasıl katkı sunacağımızı biz tam olarak bilmiyoruz. Bunun yöntemi ve başka bir dönüşümü nasıl olabilir o ayrı bir tartışma konusudur.